

V Európe klesá spotreba vína

V tradičných európskych vinohradníckych oblastiach postupne klesá spotreba vína. Štáty preto prijímajú rôzne opatrenia zamerané na znižovanie výmer a aj na prebytky na trhu. Ako sú na tom slovenskí pestovatelia a producenti vína? Klesá spotreba aj u nás? Pýtali sme sa Jaroslavy Kaňuchovej Pátkovej, výkonnej riaditeľky Zväzu vinohradníkov a vinárov Slovenska.

foto zdroj Národný salón vín SR

*** Jarné mrazy potrúpili najmä ovocinárom, ale hovorilo sa aj o vinohradníkoch. Ako vyzerá vinič po nedávnych mrazoch?**

Život sa vo viniči rozprúdi neskôr ako pri ovocí, preto je vinič menej náchylný na mráz ako ovocie. Ide však veľmi rýchlo do kvetu a práve ten je najmenej odolný voči mrazu. V tomto roku je život vo vinohradoch posunutý o 4 až 6 týždňov dopredu. Preto sa jarné mrazy dotkli už aj pestovateľov viniča. To ale neznamená, že aj úroda bude o mesiac skôr. Ochladenia vývoj pribrzdia a postupne sa stav stabilizuje. Veľké vymrznutia hlási Galanta, Vráble, Hlohovec, Dvorníky, Bojničky. Vidieť tam aj pásy, kde úradoval mráz. Vinič je však liana; dúfame, že sa rýchlo spamätá.

*** Môžu mať mrazy vplyv aj na ďalšiu úrodu?**

Vinič si pamätá vymrznutie a na ďalší rok zvykne nasadiť nižší počet kvetov. To sa stalo aj pred dvoma rokmi, keď bolo veľké sucho. Následne o rok, teda v minulom roku, sme mali asi o 20 % menej kvetov. Najväčšie vymrznutia viniča si pamätáme späť 5 rokov.

*** Keď sme sa rozprávali naposledy, hovorili sme najmä o znižujúcej sa spotrebe vína. Aká je situácia v súčasnosti?**

Negatívne správy sú najmä v rámci EÚ. Už v minulom roku boli citelné poklesy spotreby v tradičných

producentkých krajinách akými sú Španielsko, Taliansko a Francúzsko. Niekde to bolo o 10 - 15 %, pričom pokles spotreby vína v EÚ predstavuje v priemere asi 7 percent.

*** Prečo spotreba klesá?**

Vymiera generácia, ktorá si zvykla k obеду dať aj pohár vína. Nová generácia už tolko vína nekonzumuje. Viac sa zameriava na miešané alkoholické a nealkoholické nápoje. Tieto tradičné producentské krajiny sa teda tiež začínajú orientovať na miešané nápoje a aj na nápoje z vína, čo tu ešte donedávna prakticky nefungovalo.

*** Klesajú teda aj výmery pestovaného viniča?**

Plochy sa znižujú, ale nie je tam taký prudký úbytok, aby to bolo adekvátne k poklesu spotreby. Skôr sa neobnovujú vinohrady, ktorých životnosť sa skončila prirodzene. Napríklad vo Francúzsku už prijali aj niektoré opatrenia. Na trvalo vyklčované vinice vyčlenil štát 200 miliónov eur. Financie sú určené pre tých, ktorí odchádzajú do dôchodku a vinohrad nikomu nedarujú, ale ho vyklčujú. Následne ani pôda nesmie slúžiť na vinohradnícke účely.

Krajiny EÚ prijímajú aj ďalšie opatrenia. Ide napríklad o destiláciu prebytkov vína. Práve prebytky výrazne tlačia na cenu, čím sa vinohradníci ocitajú na hranici rentability. Preto štát vykupuje víno, ktoré je určené na destiláciu. Destilát sa však nesmie využiť v potravinárstve. Zúžitkuje sa napríklad v kozmetike alebo ako prímes do pohonných hmôt. Európska komisia však navrhuje aj ďalšie opatrenia, aby sa tie plochy, z ktorých pochádza spomenutý destilát, ďalej finančne nepodporovali a aby sa neumožnila reštrukturalizácia, pretože to by nič nevyriešilo a prebytky by sa produkovali naďalej.

*** Čaká nás niečo podobné aj na Slovensku?**

Zatiaľ nie. Na Slovensku máme registrovaných asi 13-tisíc hektárov vinohradov a z nich 12-tisíc hektárov obhospodaruje. Spotrebujeme však stále viac vína ako si ho vyrobíme. Spotreba u nás

predstavuje 60 mil. litrov vína na rok a my v dobrých ročníkoch dokážeme vyprodukovať cca 35 mil. litrov. Za minulý rok však bola asi historicky najnižšia úroda, len 25 mil. litrov. Máme výpadok takmer o tretinu a sú obavy, aby sme nestratili pozíciu na trhu a nestratili priazeň spotrebiteľa. Neočakávame však podporu takýchto opatrení aj u nás. Vinohrady majú aj ekologický, klimatický a krajinotvorný rozmer. Ten je tiež dôležitý, a niekedy je dôležitejší ako samotná produkcia.

*** Môžeme sa v rámci produkcie dostať do akejsi výhody?**

Teraz je to náročné, tlačia sa k nám lacné prebytky. Ak však vydržíme možno 6 až 8 rokov, keď klimatické podmienky v týchto tradičných krajinách už budú pre pestovanie viniča nepriaznivé, tak práve vtedy budú naše plochy ideálne na pestovanie viniča.

*** Aké je u nás správanie sa spotrebiteľov? Vyhládávajú víno stále v obchodoch alebo aj na rôznych vinobraniach a iných podujatiach?**

Drvivú väčšinu vína stále predávame prostredníctvom obchodných reťazcov. Tu však už evidujeme úbytok. Naopak, mierny nárast spotreby vidíme na rôznych festivaloch. O to väčšie úsilie musia producenti vynaložiť na to, aby predali hrozno a víno v kontakte so zákazníkom. Vytvára sa tak aj vzťah medzi vinohradníkom a vinárom. Je to však omnoho náročnejšie. Veľmi narástla spotreba perlivých vín. Ide o ľahšie vína s jemnými bublinkami a s menším obsahom alkoholu. Zároveň sa u nás dlhodobo zvyšuje záujem o odrody, ktoré boli vyšľachtené pre Slovensko. Ide o odrody Dunaj a Devín, teda o tie, ktoré ľudia nemôžu ochutnať nikde inde. Postupne však vidíme aj akúsi obrodu tradičných odrôd akými sú Veltlín, Rizling a Müller, ktoré ešte nedávno neboli práve v trende.

*** Aké sú iné možnosti na využitie dopestovaného hrozna?**

Na ten stav v Európe zareagovali aj producenti a takmer každý už produkuje aj 100 % prírodnú hroznovú šťavu. Začínajú sa u nás robiť aj rôzne džemy a koncentráty, ale zatiaľ len lokálne a v malom. Možno práve toto je smer, ako budú producenti s cieľom obohatenia ponuky postupovať v

budúcnosti. Veríme, že bude rásť aj spotreba hrozna ako takého. Nemusí to byť vždy len to veľké stolové hrozno, ale dnes sa už dá kúpiť aj muškát či tramín. Takéto hrozno sa u nás vždy konzumovalo, lebo je sladučké. Samozrejme, len v čase jeho dozrievania, teda na jeseň.

*** Aký je váš odhad ohľadne našej vinohradníckej a vinárskej budúcnosti?**

Opäť vidíme, že sa vytvára vzťah k vinohradom, čo nás naozaj teší. Vidíme, že pokles plochy vinohradov je najmä v poľnohospodárskych podnikoch, ktoré majú aj inú výrobu. Pre nich je obhospodarovanie viníc často neefektívne. Naopak, rastie záujem čisto vinohradníckych rodín, v ktorých sa obnovuje tradícia a história. A keď zároveň vidia, že ich to dokáže aj uživiť, tak v takých prípadoch vidíme aj postupný nárast. Je to však zatiaľ veľmi pomalé. Trendom sú teda malí vinári. Vidíme to aj v údajoch. Momentálne máme asi 800 registrovaných vinárov. Za posledných približne 5 rokov evidujeme nárast počtu o 200 až 300 vinárov.